

nt

naš tednik

LETO XXXII. — Številka 21 22. maja 1980 Cena 4.— šil. (5 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

DANES v TEDNIKU

Komentar k Pahru

stran 2

„Danica“ dobi svoj
dom

stran 3

Rezultati volitev

stran 6

Akademija

stran 8

Prejšnji petek je zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger sprejel zastopnike komiteja „Slovenci za Kirchschlägerja“. Predali so mu torbico „dvojezično je bolje“ ter mu še enkrat izrekli svoje priznanje za pomilostitev koroških Slovencev ter nasploh za naklonjeno držo. Kirchschläger je obljubil, da bo tudi v bodoče tako postopal. Na spodnji sliki od leve: dr. Pavel Apovnik, mag. Filip Warasch, Tomaž Ogris (zakrit), Jozi Pack, Jože Wakounig, dr. Matevž Grilc, dr. Reginald Vospernik ter zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger.

Manifestacija koroških Slovencev: praznik, a boj za pravice naprej!

35-letnice osvoboditve ter 25-letnice podpisa avstrijske državne pogodbe so se spomnili koroški Slovenci 15. maja: praznovanje pa ni bilo brez pelina: celo generacijo

UVODNIK

Poplačana načelnost

Avstrijski volilci še honorirajo načelnost v politiki — to je po nedeljskih volitvah glavna ugotovitev ob visoki zmagi dr. Kirchschlägerja. Urajujoči predsednik je tokrat dobil okoli 30% več glasov kot pred šestimi leti. Seveda je vsak trezen opazovalec pričakoval zmago dr. Kirchschlägerja, odprto je bilo le vprašanje, koliko glasov bo sta dobila kandidat FPÖ Gredler in bivši terorist Burger, ki so ga v Italiji obsodili na dosmrtno ječo.

Nič kaj vesel po izidu volitev ni bil Gredler, ki si je pričakoval milijon glasov, upravičeno je očital ÖVP, da se nikdar ni odločno distancirala od Burgerja. Obratno, dan pred volitvami je njeno glasilo predstavilo Burgerja kot možno alternativo. Seveda so se potem, ko se je zvedelo, da je Burger nabral nad 140.000 glasov, kazali vsi ogorčeni. Nekateri so imeli kar hitro opravičila: govorilo se je o tem, da se je veliko starih ljudi motilo, ker je bil Burger na prvem mestu. Dobro. Recimo, da se je res nekaj tisoč ljudi zmotilo. Ostane še vedno sto tisoč nacistov. In tu ne pomaga nobeno opravičilo. Kdor je do nedelje podcenjeval nevarnost neonacizma v Avstriji, naj se zdaj končno zave in bo moral priznati, da koroški Slovenci in avstrijski antifašisti ne opozarjamo zaman na latentni neonacizem. Ze Burgerjeva kandidatura je bila škandal, ki pa je prinesla vsaj nekaj dobrega: kandidatura je postala „štetje posebne vrste“ — v nedeljo se je šlo naciste. Pri tem nočemo niti načeti vprašanja, koliko bivših in sedanjih nacistov je glasovalo za Gredlerja, ki se je na Koroškem skušal profilirati na hrbtu manjšine.

Občine na dvojezičnem ozemlju so strnjeno glasovale za dr. Kirchschlägerja. S tem so volilci pokazali več zrelosti, kot tisti deželni politiki, ki trdijo, da je vsak obsojen na politično smrt, ki se zaveza za manjšino. In če sedaj tako trdovratno molčijo, da je v Selah dosegel Kirchschläger avstrijski rekord, z izjemo Skocijana — vendar tu tečejo vse ure drugače — je dosegel Kirchschläger povsod višje rezultate kot pred šestimi leti, v občini Sele pa je sploh dosegel avstrijski rekord. Po teh rezultatih se tudi koroški politiki ne bodo več mogli izgovarjati. B. Sommeregger

že člen 7 ni izpolnjen — nasprotno: položaj se je za Slovence bistveno poslabšal. Kljub temu koroški Slovenci so bili ena od tistih skupin avstrijskih državljanov, ki so se tega državljanskega praznika primerno in dostojno spomnili: dali so temu prazniku posebno izpoved in težo: govori, pesem, resolucija in ob koncu skupno in stoje zapeta državna himna.

Med častnimi gosti: namestnik deželnega glavarja Knafl, zastopnik SPÖ Metelko, prelat Zechner, generalni konzul Šamec i. dr. Kot prvi je govoril predsednik NSKS dr. Matevž Grilc. Njegova izvajanja, ki so bila predvsem tudi pogled v naprej, prinašamo v izvečkih na 2. strani. Predsednik ZSO dr. Franci Zwitter je prav tako kakor Grilc opozoril na velike zasluge koroških Slovencev za osvoboditev izpod nacistične strahovlade ter dejal, da boj za manjšinske pravice ni „neodgovoren in nerazumljiv ter brez okusa“, kakor je označil

deželni glavar Wagner pismo osrednjih organizacij zunanjim ministrom držav-podpisnic. Učiteljem, ki radi poučujejo Slovence, bodi povedano, naj nihče ne verjame, da bodo Slovenci plesali po taktirki funkcionarjev, ki bi jih jim drugi vsilili, je dejal predsednik ZSO.

Prof. Josef Hindels, šef socialističnih upornikov, je registriral na Koroškem analfabetizem posebne vrste: ljudi, ki člena 7 ne znajo brati. K Burgerjevi kandidaturi je dejal, da je le-ta sramota za Avstrijo. Če politiki menijo, da je vse v redu — zakaj potem tako razburjenje zaradi pisma NSKS in ZSO? Če se sedaj stranke pripravajo, katera da je več storila za državno pogodbo, potem je to neokusno. Največ so storili borci proti nacističnemu režimu, ki so šele pripravili temelje.

V resoluciji, sprejeti z aplavzom, pričakujejo Slovenci od vlade pogovore za uresničitev odprtih obveznosti.

80% za Kirchschlägerja - toda močan rjav madež

Deželni glavar in šef koroških socialistov Leopold Wagner se je sicer delal zmagovalca, češ še nikoli kakšen socialistični kandidat na Koroškem ni dobil takšnega deleža glasov kakor tokrat Kirchschläger.

Resnica je drugačna, in sicer ta, da je Kirchschläger na Koroškem dosegel drugi najslabši rezultat, namreč 74,3 procentov; le na Predarlškem je Kirchschläger dobil še manjši delež, 68,2 procentov.

Podpoprečni rezultat je treba gledati še v drugi primerjavi: Koroška je za Dunajem druga najmočnejša socialistična zvezna dežela; namesto drugega najboljšega je dosegel Kirchschläger tukaj le drugi najslabši rezultat. Celó v do kosti črni Nižji Avstriji je dosegel Kirchschläger boljši, celo nadpoprečen rezultat: 82,1 procentov; celo v „sveti deželi“ Tirolski 78,1 procentov, nadpoprečnih 80,7 procentov celo v zeleni Štajerski.

Za zveznega predsednika pomirljivo: v dvojezičnih okrajih Beljak-dežela, Celovec-dežela in Velikovec — v okrajih torej, kjer živi pretežni del koroških Slovencev, je dr. Rudolf Kirchschläger dosegel boljši rezultat od koroškega poprečja. Volitve so s tem spet enkrat pokazale, da manjšini naklonjeni politik ni avtomatično obsojen na slab rezultat. Selski primer je najbolj viden, toda ni edini. Zvezni predsednik je pred dve letoma pomilostil štiri Selane, ki so bili obtoženi, ker so na dan ugotavljanja manjšine 14. novembra 1976 zgrabili in sežgali skrinjo z glasovnicami. Selani so se mu zahvalili z 92,3 odstotki — avstrijski rekord, ki je bil omenjen tudi v televiziji. Kirchschlägerju v zadoščenje.

Na dvojezičnem ozemlju je tre-

ba brezdvomno pripisati Kirchschlägerjev nadpoprečni rezultat dejavnosti komiteja „Slovenci za Kirchschlägerja“, ki je zmobiliziral številne rojake, da so se prvič v drugi republiki množično deklarirali za nekega kandidata zaradi njegovega odnosa do manjšine.

Vsaka zmaga in vsak dober rezultat imata sicer kaj kmalu mnogo očetov, toda na Koroškem je bil komite „Slovenci za Kirchschlägerja“ edina iniciativa za ponovno izvolitev uradujočega zveznega predsednika. Vsi drugi „adabeis“ so se pridružili šele, ko je bilo delo opravljeno. Komite „Slovenci za Kirchschlägerja“ pa je spet enkrat dokazal, da so socialni čut in socialdemokratske ideje več kakor še tako v zakup vzeta naprednost in socialistična strankarska knjižica.

Še ena beseda k socialistični stranki: v koroški prestolnici je kandidat SPÖ tudi tokrat dosegel podpoprečen rezultat. S tem je enkrat več dokazano, da ni manjšini naklonjena politika nekega socialističnega kandidata vzrok za slab rezultat, temveč slab socialističen prvak v tem kraju oziroma slaba socialistična politika in/ali organizacija. Več socialističnih vplivnih funkcionarjev nam je priznalo, da tokrat socialistični organizacijski aparat za Kirchschlägerja ni prav stekel. Odkrito so celo priznali, da je komite „Slovenci za Kirchschlägerja“ storil zanj več kakor koroška SPÖ.

Če bo koroška SPÖ torej po prvem navdušenju — glej prvi odstavek — analizirala rezultate volitev, naj pometa predvsem pred svojim pragom. Wagner je storil že prvi korak v pravilno smer, ko je poudaril, da je Kirchschläger odlično odrezal na dvojezičnem

(Dalje na strani 5)

NA OLIMPIADO

Avstrija se bo udeležila olimpijskih iger v Moskvi. To je sklenil avstrijski olimpijski komite z večino glasov. Nekateri športniki se olimpiade kljub temu ne bodo udeležili, ker pač upoštevajo načelo, naj olimpijske igre ne bi bile v državi, ki vodi vojno — kakor Sovjetska zveza v Afganistanu. Avstrijska vlada bojkota ni priporočala, temveč dala odločitev na prosto športnikom. V Avstriji pa bojkotirajo olimpijske igre tudi nešportniki: ugledni list Salzburger Nachrichten ne bo poslal poročevalca.

CERKEV IN PRIBEŽALIŠČE

Nekaj tednov je kampiralo 450 sezonskih delavcev v štirih nizozemskih cerkvah. Tam so našli pribežališče pred policijo, ki jih je hotela spraviti iz države, ker da je število ilegalnih sezonskih delavcev naraslo na nekaj desetisoč. Sedaj pa je holandska vlada dala nalog, da policija sme vdreti tudi v notranjost cerkve ter tam prijeti delavce, večinoma Turke in Marokance. Cerkev se je podredila vladnemu ukrepu in ni protestirala. Antinacistična Nizozemska v nekaterih potezah kaže nestrpnost.

STRAUSS POTRJEN

Franz Josef Strauß je bil na občnem zboru CDU potrjen kot kandidat unionskih strank za kanclerja pri naslednjih volitvah v ZR Nemčiji. Kljub temu, da je CDU izgubila vse regionalne volitve, odkar je Strauß kandidat, stoji stranka demonstrativno k njemu — in noče videti, da je mišljen v resnici Strauß. Le-ta se je zadnje mesece delal zelo strpnega in državniškega, vendar je socialdemokratski kancler Schmidt trenutno zelo močan. Edina negotovost za SPD: da partner FDP ne bi dosegla 5%-limita.

SPET ZWENTENDORF

Gospodom v industriji, ki so zabili nekaj milijard v atomsko elektrarno Zwentendorf, izid ljudskega glasovanja leta 1978 ni prav po volji in so takoj začeli iskati nove poti, da bi to ljudsko mnenje revidirali. Po obratih — vsak ve, kako demokratično in prostovoljno je tam zbiranje glasov, če to „dovoljuje“ vodstvo — so začeli spet z zbiranjem glasov — potrebnih jih je 200.000, ki jih že imajo. Začetek je ravno napravil gigant Siemens, ki je udeležen pri gradnjah — ter zapleten v afero AKH.

NEVTRALEN AFGANISTAN?

Pri srečanju državnikov na Dunaju ob jubileju podpisa državne pogodbe, je sovjetska zveza predlagala nevtraln status za Afganistan. Ameriški zunanji minister in novinec v tej funkciji Muskie je ta predlog bolj zavrnil, kajti sedaj bi Sovjetski zvezi bilo lahko zapustiti Afganistan, potem ko je ustvarila tam režim po lastni volji in ne po volji afganistanskega ljudstva. Če pa bi Afganistanci hoteli inštalirati lastni režim, le-ta ne bi bil več po moskovsko nevtralen. Propagandni učinek je SZ dosegla.

Izvillečki iz govora dr. Matevža Grilca na manifestaciji:

Neizpolnjen čl. 7 greni praznik!

Uvodoma se je dr. Grilc spomnil pomena zmage nad nacistično strahovlado in dejal:

Dragi rojaki!

Majhni naš slovenski narod je mnogo doprinesel k osvoboditvi naše domovine in celo avstrijski politiki so se sklicevali pri pogajanjih za avstrijsko državno pogodbo vedno spet na aktivno borbo koroških Slovencev in s tem Avstrije proti okupatorju.

Sad te borbe so brez dvoma doletela v členu 7 avstrijske državne pogodbe, ki je bila podpisana prav na današnji dan leta 1955, torej pred 25 leti. Ta mednarodna pogodba je prinesla Avstriji šele dokončno svobodo in na podlagi le-te so zapustile jeseni 1955 zasedbene sile našo domovino. Avstrija je vstala spet v predvojnih mejah, vendar je morala sprejeti različne obveze, med njimi tudi do v državi živečih koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. Upravičeno smo pričakovali koroški Slovenci, da bo Avstrija nemudoma izpolnila obveze iz 7. člena avstrijske državne pogodbe, vendar smo se zmotili. Namesto zaščite naše na-

rodne skupnosti se je naš pravni in dejanski položaj iz leta v leto slabšal.

Ta dejstva nam grenijo in onemogočajo odkrito veselje ob tem jubileju.

Kakor rdeča nit se vleče skozi govor sedmojuljske zakonodaje: posledice so zapostavljanje, poslabšanje položaja, protimanjšinsko vzdušje.

Današnja situacija, v kateri živimo koroški Slovenci, ni namreč nikakor zadovoljiva in ne moremo govoriti o enakopravnosti naše narodne skupnosti, katero pravzaprav zagotavlja vsebina člena 7 avstrijske državne pogodbe. Koroški Slovenci zato nikoli ne bomo sprejeli sedmojuljske zakonodaje iz leta 1976, ki nikakor ne garantira obstoja in razvoja naše narodne skupnosti, ampak vodi v asimilacijo.

Četudi včasih izgleda, kot da bi avstrijska vlada zavzemala v zadnjem času pozitivnejše stališče k našemu vprašanju, kar se izraža predvsem v izboljšanju odnosov do državnega matičnega naroda Jugoslavije, se diskriminacije na

Koroškem nadaljujejo. Tako doživljamo ravno v zadnjih tednih, da dvojezične občine na našem ozemlju izrivajo slovenščino in slovenščina nima prostora na nobenih javnih proslavah. Kljub obljubam zveznega kanclerja na kolodvoru v Celovcu in drugih kolodvorih še vedno ne dobimo vozovnice, če jo zahtevamo v slovenščini. Uradni jezik lahko uporabljamo le v eni tretjini našega dvojezičnega ozemlja, dvojezične napise imamo le v nekaterih obrobni krajih, ki zajemajo približno eno šestino dvojezičnega ozemlja. Na gospodarskem področju je južna Koroška ena najbolj zaostalih v celotni Avstriji. Nemškonacionalne organizacije rovarijo proti pravicam manjšine in stavljajo kot najnovejšo in intenzivno zahtevo ukinitve večjega dela dvojezičnih šol in s tem ponovno poslabšanje šolske ureditve. Koroški Slovenci nimamo javnih dvojezičnih vrtcev in slej ko prej naših rojakov ne najdemo v vodilnih pozicijah v javnih službah.

Vendar morajo biti take proslave, kakor je današnja, v prvi vrsti pogled v bodočnost, četudi vemo,

da se moremo in moramo iz preteklosti učiti. Ni namreč dovolj, da samo tarnamo in kritiziramo, ampak mora biti naš cilj, da v dani situaciji dosežemo tudi maksimalne rezultate v prid slovenski narodni skupnosti na Koroškem. Slej ko prej smo seveda mnenja, da bi morala priti rešitev našega vprašanja v enakopravnih razgovorih z avstrijsko zvezno vlado. Zato smo mi koroški Slovenci vedno zopet poskrbeli za to, da se taki pogovori nadaljujejo. Če so se kdaj pogovori z vlado prekinili, potem nikoli nismo bili mi tisti, ki smo jih prekinili, ampak vedno zastop-

niki vlade. Nismo pa in ob danih pogojih tudi ne moremo sprejeti svetov, ki so del sedmojuljske zakonodaje in ki bi bili brez dvoma samo alibi-forum predvsem pred mednarodno javnostjo. Naše stališče k svetovet bomo mogli spremeniti le, če bo avstrijska vlada pripravljena izpolniti naše zahteve in predloge iz operativnega koledarja, ki smo ga predložili decembra preteklega leta. Operativni koledar namreč vsebuje vprašanja, ki jih lahko rešujemo tudi izven sedmojuljske zakonodaje.

Pri zadnjem razgovoru z zveznim kanclerjem dr. Kreiskyjem je ta obljubil realizirati nekatere točke operativnega koledarja. Najbližja prihodnost bo pokazala, če so bile te obljube resne, kajti, dragi rojaki, za nas morejo in morajo šteti samo dejanja. Zgubili smo namreč naše zaupanje do vlade, vsaj smo se desetletja pogajali brez vidnih uspehov, kljub temu pa smo optimistični in pričakujemo, da bodo nadaljnji razgovori o operativnem koledarju prinesli vsaj delne uspehe.

Prav tako se mi zavzemamo za notranjekoroški dialog, četudi se zavedamo, da je ta veliko težji. Koroška odklanja tudi operativni koledar, vendar se na drugi strani trudi za sodelovanje koroških Slovencev pri praznovanju deželnega praznika 10. oktobra 1980. Četudi za nas ni lahko, smo vendar načelno pripravljeni sodelovati pri teh proslavah, saj imamo za to tudi vso pravico, kajti mi, koroški Slovenci, smo leta 1920 odločili izid plebiscita v prid Avstrije, četudi večinoma iz socialnogospodarskih vzrokov. Sodelovanje pa je možno le, če bomo akceptirani koroški Slovenci kot enakopravni partner, tako pri pripravi, kakor tudi pri izvedbi teh spominskih proslav. Zavedamo se namreč, da so dosežanje proslave 10. oktobra bile proslave nemškega nacionalizma in protislovenske mržnje. Če naj

(Nadaljevanje na 7. strani)

Obširni intervju, ki ga je avstrijski zunanji minister dr. Willibald Pahr dal Našemu tedniku in ki je bil objavljen v zadnji številki NT, vsebuje tudi nekaj aspektov, ki niso vsak dan na dnevnem redu političnih razmotiranj.

● Kot prve se dotaknem nepravilne trditve: minister Pahr je o zakonu o narodnih skupinah dejal, da je cilj zakona o narodnih skupinah, da imajo narodne skupnosti pravice do obstoja in razvoja. — Ravno o razvoju pa v tem zakonu ničesar ni zapisano; to je tudi ena od kritičnih pripomb koroških Slovencev k sedmojuljski zakonodaji.

● Willibald Pahr je bil spomlad leta 1976 kot sekcijski šef in vodja ustavne službe pri uradu zveznega kanclerja eden od tistih, čigar pisavo nosi sedmojuljska zakonodaja. Torej bi moral ta zakon zelo dobro poznati. Zakaj mu potem z vso vnemo prisojajo lastnosti in vsebino, ki je v tem zakonu črna na belo kratkomalo ni?

Druga točka: Pahr je izjavil,

TEDNIKOV KOMENTAR

Misli ob intervjuju z ministrom Pahrom

FLORIJAN SABLATSCHAN

TEDNIKOV KOMENTAR

da po njegovem mnenju Jugoslavija o internacionalizaciji koroškega narodnostnega problema nikoli ni resno razmišljala. Pahr je v tej zadevi očividno posebene vrste: dober teden po ominoznem 7. juliju 1976 je kot osebni zastopnik zveznega kanclerja Kreiskega potoval v Beograd, da bi tam poučil jugoslovanski in v Jugoslaviji akreditirani tuji tisk o lepotah sedmojuljske zakonodaje, srečal pa se je tudi s takratnim jugoslovanskim zunanjim ministrom Miničem. Bil je to čas, ko so preko Karavank frčale diplomatske note in aide-memoiri sem in tja in je bil odnos med obema državama za zunaj sto-

ječe občutno napet. Pahr takrat še ni bil zunanji minister, temveč je to postal šele nekaj tednov pozneje; očitno je bil ta njegov nastop in sprejem pri bodočem kolegu v Beogradu neke vrste ognjen krst za nastop na diplomatskem parketu. Vtisi v Beogradu leta 1976 so bili torej zanj vtisi posebne vrste in tako jih je torej treba tudi gledati.

Kot tretji moment pa bi navedel izpoved zunanjega ministra, da hočejo sedaj v Avstriji ustvariti vzdušje brez stalne nevarnosti za nazadovanje narodne skupnosti, ustvariti torej vzdušje, ki zagotavlja obstoj narodne

skupnosti. To torej pomeni, da danes tega vzdušja še ni. Če bi tako vzdušje že bilo, ga ne bi bilo treba šele ustvariti. Ta izpoved v določeni meri preseneča, ker pač hočejo vsi politiki — vključno Pahra — prodajati sedmojuljsko zakonodajo kot robo prve kvalitete.

● Na zvezni vladi leži, da bo čim prej ukrenila vse potrebno, da ta nevarnost nazadovanja ne bo trajala tako dolgo, da bo prepozno.

Ministru za točnejšo informacijo: delež otrok, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku, v zadnjem letu ni šele prvič spet postal večji, kakor je to rekel minister, temveč je ta razvoj opaziti že skoraj desetletje. Krivulja kaže rahlo navzgor, komaj opazno sicer, a le. Slovenci pa sedaj čakamo, da bo začela kazati navzgor tudi krivulja na gospodarskem področju, da bo enkrat konec tej visoki brezposelnosti v naših krajih, da bodo naši otroci v dvojezičnih vaseh tudi po dvojezični šoli dobili rastoče in končno enakopravne možnosti in šanse.

Slovensko prosvetno društvo „DANICA“ iz Šentvida v Podjuni se bo na binkoštni ponedeljek preselilo v Kulturni dom. Dom je sad vzajemne in skupne samopomoči ter vztrajnega hotelnega koroških Slovencev.

Društvo „DANICA“ je bilo ustanovljeno marca 1914 pri Biltežniku v Šentvidu. Posebno zbor, ki ga je vodil slepi Andrej Mičej, je kmalu zaslovel. Poleg zbora, ki je nastopal mnogo tudi po drugih odrih, je v društvu delovala še odrska sekcija ter knjižnica. Tudi igralci so bili na dobrem glasu in povsod zaželeni.

Komaj se je začelo društveno delo, je izbruhnila prva svetovna vojna. Moški so morali cesarja služiti in mnogo se jih ni več vrnilo. Ponoven začetek po vojni je bil hud in težak. Preživel društveniki in mladina so se z vso vneto lotili ledine. Zopet je zapel zbor, zaigrali igralci in knjižnica je odprla svoja vrata. Pri Voglu v Šentprimozu so prirejali znane igre, tam je zbor nastopal. Medvojna doba kljub vsem težavam šteje vsakakor med najplodnejša obdobja društvenega dela. Vse zapisnike, vse pisane podlage in ves material iz te dobe so nacisti po prevzemu oblasti in prepovedi vsake slovenske besede, kulturnega in političnega delovanja, uničili.

STRAH PRED „DANICO“

Med vojnama, v dobi avstrofašizma, se je zgodilo, da je društvo prijavilo prireditev in je potem od urada prišlo sporočilo, da prireja prireditev slovensko društvo „Morgenröte“ in ne „Danica“.

Po okupaciji Avstrije po hitlerjanski Nemčiji se Slovencem vremena niso zjasnila, ampak nasilno nevarno pomračila. Kulturno delovanje ni bilo takoj prepovedano, a oblast je mrz-

lično registrirala vsako slovensko prireditev, registrirala vsako solvensko besedo. Preostali prostor omike pa je zmeraj bolj zoževala. Prepoved vsega slovenskega delovanja je bila samo zadnji korak tega postopanja. Hkrati so bili povsod nabiti plakati sledeče vsebine: „Kärntner sprich deutsch! Die Sprache ist der Ausdruck deiner Gesinnung“. Režim je hotel dokazati, da tu nikoli ni živel Slovenec, če pa, potem je bil barbar, brez omike.

UPOR PROTI NACISTOM

Tudi v okolici Šentvida je vzplamtel upor proti nacističnemu nasilstvu. Mnogo mož in fantov, ki so bili poklicani v nemško „Wehrmacht“, so jo ob prvi priliki zapustili in se pridružili partizanom. Nekateri pa so še pred vpoklicem šli v upor. Od teh partizanov, ki so padli v borbi za mir in pravičnost, so bili tudi trije Rojakovi sinovi iz Pogorč: Feliks, Franc in Tonej. 14. in 15. aprila 1942 naj bi bile izseljene tudi družine od tu. Izseljena je bila Voglova družina, pozneje pa še Hariževa. Drugih zaradi vojnih dogodkov niso mogli več. Posebno boleče pa je odjeknila vest, da so nacistični rablji 12. januarja 1945 obglavili v Gradcu ženo in hčer slepega organista in dirigenta Andreja Mičej.

OBNOVA PO VOJNI

Po koncu druge svetovne vojne se je društveno delo kmalu oživilo. Ponovno zaživel zbor je prevzel 18-letni Hanzi Kežar. Zopet je odprla Voglova družina, potem ko so se vrnilo domači na svoj dom, društvu svoja

Kulturni dom za „Danico“: krona dolgoletne aktivnosti

vrata. Petje, igre, nastopi, vse to je bilo znak, da nacizem tako naroda kot tudi njegove kulture ni mogel streti. Morda je ravno to, za nacisti tako bridko spoznanje, bilo sovzrok, da so po koncu vojne ustanovili tako imenovane „wurfkomande“, ki so motile slovenske prireditve, pretepale ljudi in v vsem posnemale svoje vzore. A kot je enkrat konec vsakega nasilstva in posiljevanja, tako so tudi te skupine zapeljanih prenehale eksistirati.

Delo društva se je vedno bolj razširjalo. Nastopi doma, v Sloveniji, Nemčiji, Severni Ameriki, Italiji, širom po Avstriji in druge obveznosti so pomagali poroditi misel o lastnih prostorih, kjer bi društvo imelo vse stvari, potrebščine, zbori svoje vaje, odbor svoje seje. Po dolgih pogovorih in resnem preresetanju vseh možnosti ter vseh izgledov za realizacijo lastnih prostorov je padla odločitev za zgradnjo kulturnega doma. Po ureditvi vseh formalnosti se je začela 13. 9. 1978 gradnja kulturnega doma. Ta korak samopomoči pa je bil prenekaterim trn v peti. Marsikdo si je olajšal dušo tako, da je gradnjo najavil eksekutivi. Ta je zabeleževala ves potek gradnje in marsikateri film je bil zato napolnjen.

GRADITI SO ZAČELI

V gradnjo doma so se vključili društveniki, prostovoljci iz celega dvojezičnega dela Koroške, študentje, politični in kulturni funkcionarji osrednjih organizacij, mladina. Oba slovenska časopisa, Naš tednik in Slovenski vestnik, sta objavila proglas za podporo gradnje doma. Odziv je bil nadvse vzpodbuden. Zavest, da podpira gradnjo kulturnega doma vsa slovenska javnost, je podprla odgovorne za gradnjo doma, da so šli po začrtani poti. Franci Polzer, „finančni minister“ društva in duša gradnje je tako menil: „Če bi poprej vedeli, kaj nas čaka, koliko potov, letanja sem in tja, nič prostega časa, se menda ne bi lotili tega pro-

jekta. Pač pa bi brez pomoči in solidarnosti, ki smo ju bili deležni, tega doma ne bilo!“ Iz oči mu žari zadovoljstvo in veselje nad skoraj dograjenim domom.

Janez Wutte-Luc, gonilna sila in organizator gradnje: „Iti moramo po svoji začrtani poti naprej, da bo dom služil namenom, za katere je bil zgrajen. Dom mora biti naroden dom — za vse Slovence. Predpogoj za to pa je, da sami tvorimo enotnost, da živimo in ustvarjamo po tej poti naprej.“

V delo se je aktivno in organizatorično vključila tudi mladina.

Franci Polzer

Franc Picej in Milan Wutte, predstavnika Zveze slovenske mladine, ki sta sama „prislužila“ marsikateri žulj na gradbišču, sta takole rekla: „Mladina bo imela v domu svoje prostore. Služili bodo njenemu namenu. Organizirali smo delovno brigado, ki jo je nam posredovala mladina iz Šentjurja na Kozjanskem v Sloveniji. Brigadi se je pridružila tudi mladina iz Koroške.“

Predsednik društva SPD „DANICA“, Stanko Wakounig, je takole videl nalogo doma: „Dom je za nas ogromna naloga. Odprt bo za vse slovenske organizacije in za tiste, ki se solidarizirajo z nami, koroškimi Slo-

venci in ki podpirajo naše upravičene želje in zahteve!“

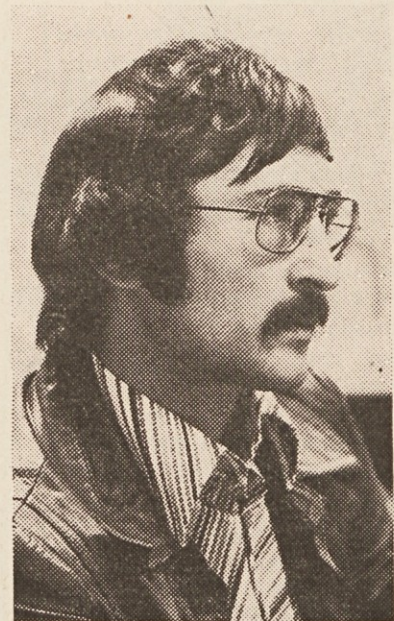
Prav velikodušna je bila pomoč od vseh strani. Najsi je bila in bo ta pomoč gmotna ali akcijska, člani „DANICE“ in z njimi vsa slovenska javnost ter prijatelji večinskega naroda se je veselijo. Imenovati vseh zna-

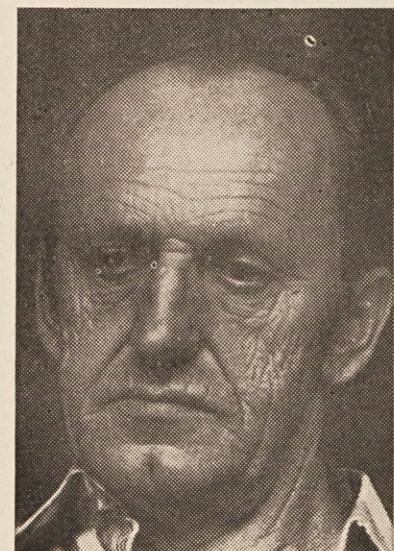
Tudi zunanost smo uredili

nih in neznanih, poznanih in nepoznanih pomočnikov, vseh tih in javnih podpornikov je nemogoče. Morda so najbolj na mestu besede društvenika, ki je takol dejal: „Delo se vidi in upam, da nam bo v veselje. Služi naj narodnemu in kulturnemu usposabljanju in pospeševanju slovenske narodne skupnosti na Koroškem. oče!“

Franc Wakounig

Stanko Wakounig

Janez Wutte-Luc

Otroški vrtec - docela napolnjen

Kot sad samopomoči, pravzaprav vsega, kar smo koroški Slovenci kdaj dosegli, je bil dograjen v Šentprimozu tudi dvojezičen otroški vrtec. Stoji poleg kulturnega doma. Gradnja se je začela leta 1978, že med gradnjo doma in spomladi, aprila 1979, je bil slovesno odprt. Ideja dvojezičnega vrtca se je tudi v tem kraju „prijela“ nekaj ljudi, predvsem staršev, ki hočejo, da otroci doraščajo brez prisile. Kajti občinski otroški vrtec je bil in je še sedaj samo nemški, v okolici Šentvida pa je bila želja po dvojezičnem vedno glasnejša. In ko je bilo tudi številno otrok zagotovljeno, so se iskale možnosti realizacije. Hiše in objekti, ki bi mogli priti v po-

štev, niso odgovarjali predstavam. Zato je bila odločitev za zgradnjo novega vrtca s podporo ljudi, organizaciji in kot ponoven primer samopomoči, jasna.

Pri odprtju je takoj obiskovalo vrtec 20 otrok, plafond 30 otrok je bil že po nekaj dneh dosežen, tako da vseh otrok ni mogoče sprejeti. Otroci se v vrtcu mimogrede, pri igri, v priateljstvu, naučijo obeh deželnih jezikov. Kdor je imel možnost, jih opazovati npr. pri miklavževanju, ve, da se v tem vrtcu vzgaja mladina, ki bo brez predsodkov in boljše uravnala tek časa in ki bo spoštovala soseda-sodeželana, ne glede na

njegovo narodnost, njegov jezik, vero in kulturo. Mnogo društvenikov, predvsem mladine, je v šoli poučeval ravnatelj šentprimozke ljudske šole, Franc Sadnikar. Zaželel je, da bosta otroški vrtec in kulturni dom izžarevala svoje pozitivno poslanstvo tudi na šolsko ravan. Naj starši in vzgojitelji spoznajo, da je dvojezična vzgoja že od mladih nog porok medsebojnega spoštovanja in miru.

Ob robu: občinski vrtec je samo nemški, a napolnjen. Govorijo, da je temu menda kriv dvojezični vrtec v Šentprimozu. Če je res tako, pa naj bo še občinski dvojezičen. Otroci in starši bodo hvaležni...

Hanzi Kežar

PRIREDITVE

BLAGOSLOVITEV NOVEGA ZVONA
PRI SV. HEMI

bo na binkoštni ponedeljek, 26. 5. 1980, s pričetkom ob 9.30 uri.

VSAKOLETNO BINKOŠTNO
TABORJENJE

Prireditelj: Slovenski koroški skavti
Kraj: Pečnik v Rutah pod Peco
Čas: binkoštna nedelja in ponedeljek. Ob 9.30 sv. maša v naravi. V nedeljo zvečer pa bo pripravljen taborni ogenj z obširnimi programi.

MLADINSKO POTOVANJE V
RUSIJO (MOSKVA-LENINGRAD)

od 29. 6. do 6. 7. 1980
Cena med 4000.— in 4500.— šil.
Prijava sprejema: prof. Anton Malle, tel. 24 74 55.

OBIŠČITE WERNER BERGOVO
GALERIJO V PLIBERKU

Galerija je odprta od nedelje, 11. 5. do 31. 10. 1980, vsak dan od 10.00 do 12.00 ure in od 16.00 do 18.00 ure.

Obisk galerije je po dogovoru možen tudi izven navedenega časa. Še v teku meseca maja pričakujejo 40.000 obiskovalca galerije od njene ustanovitve leta 1968. Štirideset-tisočega obiskovalca bodo počastili s posebnim darilom.

KULTURNI VEČER

Prireditelj: SPD „Edinost“ v Škofičah
Kraj: gostilna „Schütz“ v Škofičah
Čas: petek, 30. 5. 1980, ob 20.30
Nastopata moški pevski zbor SPD „Edinost“ Škofiče in gledališka skupina Slovenske gimnazije iz Celovca s komedijo „OBTOŽENI VOLK“

Ob 35-letnici zmage nad fašizmom
in 25-letnici podpisa DRŽAVNE
POGODBE

bo na Koroškem gostoval znani
PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR IZ
TRSTA

v Šentprimožu, 31. 5. 1980, ob 20. uri v novem Kulturnem domu; v Borovljah, 1. 6. 1980, ob 15. uri v Mestni hiši

Prireditelja: Slovenska prosvetna zveza in Zveza koroških partizanov

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentvidu v Podjuni vas vse vabi na otvoritev

KULTURNEGA DOMA

SPD „DANICA“ V ŠENTPRIMOŽU

na binkoštni ponedeljek, 26. 5. 1980, ob 14.30 v Šentprimožu.

Sodelujejo skupine SPD „Danica“: mešani zbor, mešani oktet, trio „Korotan“ s pevci, dramska skupina, mlajši mladinski zbor.

Pred otvoritvijo bo imela koncert na prostem godba na pihala iz Šoštanja.

Po otvoritvi bo zabava s plesom. Igral bo ansambel „GORENJCI“

Katoliška mladina

MLADINSKI DAN

1. junija 1980 na Rebrco

Mladina se zbere zjutraj na določenih zbirališčih in gre nato peš na Rebrco:

- V Galiciji (na nogometnem igrišču) — ob 6.30
- Ob Ženeškem jezeru — ob 6.30
- V Železni Kapli (pri glavni šoli) — ob 7.30

Ob 16. uri mladinska maša. Tema: Živeti je rasti in zoreti!

„Lutke mladje“ Koroške dijaške
zveze v Celovcu

vabijo na lutkovno predstavo
VOLK IN KOZLIČKI

v četrtek, 22. 5. 1980, ob 14. uri v otroškem vrtcu v Šentjakobu v Rožu.

Prireditelj: Otroški vrtec v Šentjakobu v Rožu.

Žitara vas: 15. maj
v duhu sprave

Šolarji in vodstvo žitarske ljudske šole so v sredo pred 15. majem priredili proslavo 25-letnice podpisa državne pogodbe. V nabit polni dvorani miklavškega „Haus der Heimat“ se je odvijal pester program. Vrstile so se recitacije šolarjev v obeh deželnih jezikih, nastop otroške folklorne skupine SPD „Trta“ in okteta Plazniških deklet. Nastopila sta tudi MGVSittersdorf ter moški zbor SPD „Trta“.

V svojem govoru je ravnatelj šole, Franc Kukovica, v obeh deželnih jezikih nanizal dogodke in okoliščine temnih marčevskih dni leta 1938, navedel vzroke anšlusa ter zločinsko herenfolkovsko nacistično ideologijo, ki je pripeljala tako do množične uničitve Judov kot do izseljevanja koroških Slovencev. Zbranemu občinstvu, med katerim so bili župan in nekateri občinski odborniki, je jasno nakazal doprinos koroških Slovencev k zlomu nacističnega terorskega režima in za osvoboditev Avstrije. Povedal je, da so se zastop-

niki Avstrije pri pogajanjih za državno pogodbo sklicevali ravno tudi na odpor koroških Slovencev. Omenil pa je tudi, da je zvezni predsednik dr. Kirchschläger na Dunaju počastil selske žrtve in jim tako dal čast in slavo, ki jim jo je nacistični režim hotel za vse večne čase odreči.

Nastop šolarjev, ki so zavzeto sodelovali, pa je bil smerokaz v boljšo bodočnost južne Koroške — peli in deklamirali so vsi v obeh deželnih jezikih.

Posebno so se potrudili za uspešen potek proslave učitelji šole: Irmgard Ražun, Jožko Wrulich, ga. Überbacher in Franc Kukovica.

Ob robu povedano: Da je gospod župan Posod v svojem pozdravnem nagovoru dvakrat govoril o „nach dem verlorenen Krieg“, je vse navzoče negativno prizadelo. Zato upamo, da je bil to bolj „lapsus linguae“ — jezikovni spodrslijaj — in ne ogledalo duhovnega in političnega stremjenja.

Šentrupert pri Velikovcu:
zlata poroka

Praznovali smo redek dogodek zlate poroke. Zbrali smo se v domači, na novo popravljeni farni cerkvi z zlatim poročnim parom, Doniževimi starši v Orlači vasi Andrejem in Katarino Rutter. Z domačim župnikom, č. g. Damejem smo darovali zahvalno sv. mašo, pri kateri sta si obljubila jubilarnta zvestobo in ljubezen. Zahvalili smo se pri Vsemogočnemu pri tej slovesni božji službi, da nam je ohranil jubilarnta v tako zdravem stanju, da sta stopila čvrsta in rde-

čih lic pred oltar, kateremu služi Donižev oče od mladostnih let. Začenši kot ministrant in potem skozi vsa desetletja kot cerkveni ključar in skrbni upravitelj farnih nalog v čast Bogu in nam v prid. Zbrali smo se farani, ožji sorodniki ter v ponos jubilarntov vsi deseti otroci s svojimi družinami. Številni vnuki in pravnuki so recitali, voščili, peli in muzicirali v čast jubilarntom. S svojimi starši vred pa so ganljivo zapeli „Marija skoz' življenje“, ter „Hvala večnemu“. Višek slavlja pa je bilo, ko je istočasno naj-

mlajša hčerka Franciska, ki je po poklicu bolniška sestra, stopila s starši k poročnemu oltarju s svojim zaročencem Kristofom Neugebauerjem iz Salzburga, ki skupaj opravljata delo ljubezni do sočloveka v tamkajšnji bolnišnici.

Če njima sorodniki in znanci želimo srečo, potem samo z besedami č. g. župnika: „Če hočeta biti srečna v svojem življenju, vzemita si na pot tretjega spremljevalca, tistega, ki je spremljal učence v Emavs, Jezusa Kristusa, in vajina sreča bo zagotovljena. Po svetih obredih pa je mati jubilarntka razdelila med navzoče hleb domačega kruha v znamenje kmečkega stanu in v znak medsebojne ljubezni.

Po tem slavlju, pred in v cerkvi pa so nas povabili v Tinski Dom, kjer so nas sestre s svojimi pomočnicami razvadile z izdelki kuhinje in kleti. Posebna zahvala velja sestram za spretno postrežbo. Za zaključek smo še opravili pete litanije Matere božje v Tinski cerkvi. Po končanem slavlju smo se še znašli na domu staršev, kjer smo pri dobri kapljici peli pesmi iz domačih skrinje. V slovo novoporočeni hčerki pa še pesem „Oj hišica očetova...“

ZEMLJIŠČE

V zaledju Trsta dajem na razpolago v poletnih mesecih idilčno ležeče zemljišče (500 m do obale) za šotorjenje. Interesenti naj se javijo na naslov uredništva pod šifro „Slovensko primorje“.

SPD „Drabosnjak“ na Kostanjah

vabi na igro

Andrej Šuster-Drabosnjak

IGRA OD ZGUBLENEGA SINA

ki bo na binkoštno nedeljo, 25. maja 1980, ob 20. uri v Slavnostni dvorani (Festsaal) v Vrbi.

Nastopajo igralci domačega prosvetnega društva.

Režija: Peter Sticker

Tu je an eksempl tam grišnikam.

Prepisano raz knjigo rajnega Andreja Šuster zvrhnji Drabosenik v Kamne. Pisano na dan sv. Jurija v lete 1877.

Joh. Lippitsch I. r.

Provizor Ivan Matko - 70 let

Meseca maja je dopolnil provizor selske fare Ivan Matko SDB 70 let svojega življenja. Prav gotovo lepa priložnost, da osvetlimo njegovo delo in življenje, hkrati pa tudi povod, da se mu zahvalijo posebno Selani, za katere je v zadnjih 28 letih veliko storil.

Ivan Matko se je rodil 2. maja 1910 v Gančanih blizu Beltinc v Prekmurju. Po osnovni šoli in gimnaziji se je šolal pri salezijancih v Ljubljani. Kot član salezijanske družbe se je že v mladosti posebno zanimal za mladino. Leta 1938 je bil posvečen v duhovnika.

Po hudih časih druge svetovne vojne je našel na Koroškem svojo drugo domovino. Tu je bil najprej v lagerju, nato pa kaplan v Tinjah. V Tinjah je že začel poleg verskega dela tudi z narodnokulturnim udejstvovanjem. A Tinje niso bile pravo polje za njega. Nemčurji in nestrpneži so mu stalno nagajali in otežkočali njegovo delo.

Leta 1952 je bil premeščen za kaplana v Sele. Večkrat je pripovedoval, kako je peš šel proti Selam ponoči od 19. na 20. januarja leta 1952. Bil je takrat okoli 2 metra snega in drugi dan (20. januarja) je bila nedelja. Zanj kot Prekmurčana, navajenega ravnine, je bil Selski svet nekaj popolnoma novega. A prav kmalu se je navadil na kraj in posebno na ljudi.

Začel je z versko preobnovo in s kulturnim delom. Poleg misijonov, stanovskih nedelj in verskih obnov in sestankov za mladino se je posebno lotil odrskega dela. Že zgolj dejstvo, da je v preteklih 28-ih letih naštu-diral v Selah nad 150 iger, pričča, da je Ivan Matko prvovrsten kulturni delavec. Tudi folklorna skupina, danes znana tudi izven Sel, je sad njegovega prizadevanja.

Najlepši cvet njegovega dela v Selah pa je brez dvoma nova farna cerkev in novi farni dom pod cerkvijo. Nove farne cerkve v Selah si brez Ivana Matka skoraj ni mogoče predstavljati. Poleg duhovnega dela si je sam oblekel delavsko obleko in zgrabil za kramp in lopato in pomagal, kjer je le mogel.

Provizor Ivan Matko je bil že vedno daljnogleden. Zato je že pred 20 leti bil navdušen pripadnik športa in soustanovitelj športnega društva DSG Selezell, ki letos slavi dvajsetletnico svojega obstoja. Provizorju Ivanu Matku velja ob 70-letnici zahvala za vse delo, ki ga je opravil na Koroškem, posebno pa še za pionirsko delo v Selah v preteklih 28-ih letih. Selani se zavedajo, kaj jim pomeni Ivan Matko in mu zato želijo čim več zdravja in dobre volje, da bi še naprej mogel vršiti svoje posle. Čestitkam se pridružujeta tudi NSKS in KKZ.

ROŽ-PODJUNA-ZILJA

LETINA

Zlata poroka

Veselo slavje pri Mačku na Letini pri Šmihelu! Minulo je 50 del in skrbi polnih let, odkar sta se 19. maja v Šmihelu poročila jubilarnta Albin in Alojzija Wautsche, roj. Kapus.

Kakih 20 let sta stanovala v Dvoru, nato sta na Letini prevzela str-

gano bajto. V teku let sta jo popravila in povečala, sezidala hlev in se posvetila kmečkemu delu. V vojnih in povojnih letih sta garala in se marsičemu odrekla, saj se jima je rodilo osem lačnih in poljubezni hrepenečih otrok. V težkih urah sta Boga prosila pomoči in vzdržanja.

Sinova in hčerke so dobro oskrbljeni in kadar le morejo, obiščejo svoje starše in jih le še kdaj poprosijo za kak nasvet.

Svoj praznik sta v krogu svojih otrok in najbližjih sorodnikov slavila v ponedeljek, dne 19. maja 1980, v farni cerkvi v Šmihelu, kjer sta jima med slovesno sveto mašo dekan Kristo Srienc in kaplan Marijan Šuster voščila še mnogo zdravih in z Bogom srečnih let. Sosedje in prijatelji jima pa želijo še mnogo skupnih let! Čestitkam se pridružuje uredništvo NT in kliče še na mnoga leta!

CESTITAMO!

Srednji napadalec DSG Sele Flori Jug je postal oče dvojčic, Tanje in Tamare. Čestitkam materi Ingrid Radkič in njemu se pridružuje tudi športno uredništvo Našega tednika.

Kulturni teden v Globasnici

Slovensko kulturno društvo „Globasnica“ in Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ iz Štebna prirejata letos že osmič tradicionalni kulturni teden, prej „kulturni festival“. Otvoritvena prireditev (v Globasnici očitno ure gredo še po starem času, ker se je pričela prireditev z enourno zamudo) je bila v znamenju Valentina Polanška. Valentin Polanšek se je prikazal kot pesnik otroških pesmi (po zbirki Činček in Čopka), kot skladatelj domačih pesmi, dirigent (po Ženskem oktetu SPD „Obir“, ki ga vodi) in vzoren oče (po sinu, ki je zbirko Činček in Čopka ilustriral). Poleg teh dokazov Polanškove vsestranskosti bi kazalo naštet še njegovo pisateljsko (tako v NT kot tudi v SV izhajata trenutno nadaljevanki iz njegovega peresa) in kulturno-politično delovanje (predsednik SPZ in občinski odbornik v Železni Kapli).

Lep del programa nedeljske prireditve je prispeval domači otroški pevski zbor pod vodstvom neumornega Janeza Petjaka in s solisti Dominikom Hudlom (orgle), Johano

Leitgeb (petej in kitara), Veroniko Gregorič, Marijo in Jankom Duplečnikom ter Bernardko Hrast (petje). Omeniti moramo, da se naj Globašani malo manj orientirajo po

možnosti ozvočenja — vsaj v mali dvorani naj bi ozvočenje opustili, ker več ali manj pokvari neposredno dožemanje petja solistov. Sicer pa je zbor že kar vaje „desk, ki pomenijo svet“, opaža se, da so že večkrat nastopili. Profesionalni nastop ženskega okteta z Obirskega ni toliko začudil, ker prav ta oktet sodi med najbolj agilne pevске skupine naših vrst, ki povsod navduši s svojim posebno mehkim petjem — možnim samo v Selah in na Obirskem, kot pravi prof. Mihelič. Težko že pričakujemo izid nove plošče okteta, ki je že nekaj časa napovedana.

Višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik je predstavil novo pesniško zbirko „Činček in Čopka“, ki je izšla te dni pri Klubu mladje in Slovenskem informacijskem centru v Celovcu in vsebuje otroške pesmi Valentina Polanška (ilustracije je prispeval avtorjev sin Foltej). Apovnik je izbral in uredil pesmi ter napisal uvodno besedo. V Globasnici je poudaril pomen te knjižice, ki predstavlja prav v trenutnem položaju, v katerem je pesniška zbirka Korošca na Koroškem bolj redka zadeva, važen doprinos publicistični dejavnosti koroških Slovencev. „Čeprav se publicistična dejavnost koroških Slovencev v zadnjih letih močno razvija, so otroške knjige redke,“ je rekel dr. Apovnik in dodal, da bodo otroci v tej zbirki prepoznali svoj svet, najmlajšim pa da bo odprla nov svet, svet žlahtne tiskane slovenske besede. Valentin Polanšek, ki je že dobil nagrado Prešernovega sklada, je sicer po poklicu učitelj, v zbirki „Činček in Čopka“ pa nikakor ni učiteljski, kot bi kdo mislil. V pesmicah se je čisto vživel v otrokovo dušo, v otroški svet, ki mu kot učitelju, očetu in mlademu dedeju nikakor ni tuj. FK

DOM V TINJAH

V soboto, 24. 5. 1980

SKIOPTIČNO PREDAVANJE:

„Koroška z vsemi naravnimi lepotami“

Predavatelj: dir. Erich Stenutz

V četrtek, 29. 5. 1980

FOLKLORNI VEČER: Folklor iz Železne Kaple

Ravnatelj Valentin Polanšek bere iz svojih literarnih del

Obirski ženski oktet

Koncert mešanih zborov

V četrtek zvečer so v polni Šoštarjevi dvorani nastopali in peli podjunski mešani zbori. Predstavniki organizatorjev je med častnimi gosti pozdravil tudi konzula SFRJ, Zarola Šandorja in predsednika NSKS, dr. Matevža Grilca. Predsednik Narodnega sveta je pred začetkom koncerta navzočim povedal nekaj misli o praznovanju 15. maja ter izrazil prepričanje, da bo prišel čas, ko bomo ta dan tudi mi, koroški Slovenci, praznovali brez grenkobe.

Rej pesmi je začel domači zbor pod vodstvom Janeza Petjaka. Nato so zapeli MPZ „Zarja“, vodi Jožko Wrulich, MPZ „Srce“, pod vodstvom Albina Kranjca, MPZ „Gorotan“ Šmihel, ki ga vodi Miha Sadjak ter MPZ „Danica“ pod tak-

tirko Hanzija Kežarja. Med pesmi je povezoval Mirko Smrečnik.

Ta galerija podjunske mešanih zborov, v kateri je manjkal na žalost mešani zbor „Podjuna“, je pokazala, da se tako pevovodje kot tudi pevci trudijo, da zapojejo kakovostno. Tudi izbor pesmi je zelo pester. Posebno razveseljivo pa je dejstvo, da najstarejši slovenski koroški zbor „Gorotan“ iz Šmihela zopet nastopa po naših odrih. Želim pevovodji in vsem pevcem, da bo zbor kmalu na tako visoki ravni, kot je bil nekoč. Mladina pa ga bo še bolj poživila. Občinstvo je nastopajoče nagradilo z bučnim aplavzom. Hvalevredno je tudi, da so nekateri člani „nemškega“ globaškega zbora prišli na ta kulturni večer.

Častni gosti na koncertu mešanih zborov

Kotmara vas: prehlajeni?

9. maja zvečer je priredila kotmirška občina skupno s šolo matersko proslavo. Navzoče je pozdravil župan Josef Struger. Na sporedu so bili kratki prizorčki, tudi slovenska deklamacija (Rudi Kullnig), prepeval je šolski zbor (učiteljica Renate Trieb). Posamezne točke je povezoval šolski ravnatelj Josef Schwarz. Kakor lanska zaključna šolska prireditev, ko je bil Josef Schwarz že ravnatelj, je bila tudi letošnja materska proslava dvojezična.

Težave pa so nastale zaradi neuvidevnosti in nestrpnosti nekaterih prenapetnežev, ki spravljajo v slabo luč občino in občane. Te ljudi moti vsaka slovenska beseda, vsaka slovenska pesem, lastijo si prvi pevski in nasplôh kulturni monopol.

Po prvotnem načrtu bi bila morala pri materski proslavi zapeti oba nemška zbora iz kotmirške občine. Medtem pa se tudi že na splošno ve, da ima SPD „Gorjanci“

še kar precej dober pevski zbor, ki zna ubrano zapeti, kajti marca letos je ta zbor zelo uspešno priredil samostojen koncert v novi kotmirški šoli. Ker pa je kotmirška šola dvojezična in ker je občina Kotmara vas po izjavi samega dr. Ralfa Unkarta, enega izmed očetov Zakona o narodnih skupnostih, brez dvoma dvojezična občina, bi moralo biti samo po sebi umevno, da nastopijo pri taki materski proslavi tudi slovenski pevci in pevke.

To pa spet ne more in ne sme biti, ker tega nekateri prenapetneži, ki imajo morda tudi še kaj besede v občini, nočejo. Po nemškem pregovoru: „Weil nicht sein kann, was nicht sein darf“.

In tako se je pač zgodilo, da niso nastopili ne pevci obeh nemških moških zborov ne pevci in pevke „Gorjancev“. Za vzrok se menda ne ve natančno; bodisi, da so bili nekateri pevci prehlajeni (vreme bi že bilo po tem), bodisi, da nekateri niso hoteli peti, če bi

tudi zapeli slovenski pevci in pevke (vzdušje pri nekaterih, ne samo pevcih, bi že bilo po tem).

To se je zgodilo v dneh, ko so se po celi Avstriji spominjali podpisa avstrijske državne pogodbe pred 25 leti. Bo pa že res, da hodi po naših koroških tleh precej analphabetov, nepismenih, ki nočejo in ne znajo brati tega, kar je zapisano v členu 7 avstrijske državne pogodbe o pravicah koroških Slovencev. Taki ljudje tudi ne vejo, da je treba že mlademu človeku privzgojiti spoštovanje do sosedu in njegovega izročila, da je treba mladino vzgajati k enakopravnemu sožitju v deželi, občini, kraju, ki je skupna domovina dvema narodoma. Taka vzgoja pa je prvenstvena naloga šole.

Zelo verjetno pa ti prenapetneži tudi svojega nemškega naroda, jezika in kulture v resnici ne ljubijo. Tisti namreč, ki svoj narod, jezik, kulturo zares in pošteno ljubi, spoštuje in ceni tudi sosedu, njegov jezik in kulturo.

80% za Kirchschrägerja ...

(Nadaljevanje s 1. strani)
ozemlju. Potem bodo morda tudi socialisti v deželi, pa tudi obe drugi članici tristrankarskega sporazuma spoznali, da širokogrudnost do manjšine tudi na Koroškem ne pogojuje avtomatično poraza pri volitvah. „Štetje posebne vrste“, o katerem je govoril Karel Smolle v prejšnjem NT tudi glede teh volitev, je pokazalo, da so se socialisti in z njimi tudi obe drugi stranki v manjšinskem vprašanju doslej ozirali na dozdevno zadržanje volilcev, ki ga ni in ki je le sad napačnih interpretacij, od leta 1973 naprej. Kajti takrat Simova SPÖ ni doživela najhujših izgub po dvojezičnih vaseh, temveč v Celovcu, v Šmohorju, Beljaku ter Velikovu, v okrajnih prestolnicah torej, ki jih ni doletela „usoda“ dvojezičnih napisov. Da so izgubili socialisti zaradi Slovencev, to je bila velika družbena laž tega desetletja na Koroškem.

Naslednje volitve so šele po treh letih (državnozbornske). Deželni zbor in občinski sveti bodo izvoljeni šele spet v štirih oziroma

petih letih. Dosti časa za novo in odkrito politiko brez bojazni.

Bojazen zaradi 3,8 procentov nacističnih glasov pa je upravičena. Wagner, Knafl in Ferrari so se sicer oddahnili, da nacisti na Koroškem niso dosegli svojega vrhunškega rezultata (4,1% na Štajerskem, 4% na Predarlskem). Dejstvo, da je Koroška skupno s Salzburgsko na nadpovprečnem 3. mestu nacistične bilance, je zaskrbljivo dovolj in naj se deželni politiki ne sončijo v tisti 0,3 procentni točki, ki manjka do tega žalostnega avstrijskega rekorda, temveč naj posvetijo svojo skrb dejstvu, da je 3,8 odstotkov ali 11.976 nacističnih glasov na Koroškem točno za 3,8% ali 11.976 glasov preveč. Tako drobnjarkarstvo z 0,3% odvrača pozornost od grozljive resnice in v drugih dimenzijah nehoti spominja na tisto z nemško temeljitostjo prežeto drobnjarkarstvo, češ svet po krivici dolži nacistični režim umora sedmih milijonov Židov, ko jih je v resnici našlo konec v plinskih celicah le šest in pol milijonov...

MI ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

Davčni uradi so kasirali po krivem

Po krivem so prejeli davčni uradi v Avstriji mnogo let milijonske zneske, ker so zaračunali tudi za tako imenovani dolg zaostanka (Restschuld) zamudno doplačilo (Säumniszuschlag), je ugotovilo pred kratkim vrhovno sodišče.

2% zamudno doplačilo se, kot je znano, zaračuna tedaj, če dajatev ne plačamo najkasneje na dan plačilnosti (Fälligkeitstag). Davčni uradi pa so doplačilo zaračunali tudi, če je prišlo na podlagi davčne izjave letnega prometa (Jahresumsatzsteuererklärung) in prejšnjih 12 najav (Vorankmeldungen) do dolga zaostanka.

Nekdo je vložil priziv glede tega pri ustavnem sodišču in tozadevni odlok finančnega urada je bil kot protipraven zavržen. Vrhovno sodišče je ugotovilo, da razlike med prej najavljenimi vplačili v naprej (Vorauszahlungen) in zneskom, ki smo ga izračunali v letni davčni izjavi, ni možno videti kot zaostalo vplačilo v naprej (rückständige Vor-

auszahlung), ker za ta dolg zaostanka ni nikjer določenega termina plačilnosti (Fälligkeitstermin). Zato velja tukaj veljavna norma reda za zvezne dajatve (Bundesabgabenordnung), po katerem velja plačilnost (Fälligkeit) s potekom 1 meseca po objavi odloka. S tem nima v takih primerih predpis zamudnega doplačila nobene pravne podlage.

Tudi v nekem drugem primeru, ko je neki davčni zavezanec (Steuerpflichtiger) pomotoma vpisal na potrdilo o vplačilu napačni datum, čeprav je vplačal pravočasno, je vrhovno sodišče ugotovilo, da zamudno doplačilo ni dopustno.

Na podlagi teh spoznanj vrhovnega sodišča Vam priporočam, da napravite proti takim zamudnim doplačilom priziv, v kolikor rok za to še ni potekel. V bodoče na podlagi jasne ugotovitve vrhovnega sodišča takih predpisov s strani davčnega urada ne bo več.

Kirchschlager s Slovenci: razumevanje tudi v bodoče

V prizrnem pogovoru s koroškimi Slovenci se je v petek pred državno-zborskimi volitvami mudil stari in novi zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschlager. V restavraciji na celovškem letališču se je tričetrt ure pogovarjal s predstavniki komiteja „Slovenci za Kirchschlagerja“ in se ponovno priznal k pomilostitvam Slovencev.

Predsedniške volitve v številkah

	Kirchschlager 74		Lugger 74		Kirchschlager 80		Gredler		Burger		neveljavnih glasov
	št. glasov	%	št. glasov	%	št. glasov	%	št. glasov	%	št. glasov	%	
AVSTRIJA					3.538.748	79,9	751.399	16,9	140.741	3,2	348.161
KOROŠKA	183.093	56,1	143.124	43,9	234.765	74,3	69.154	21,9	11.976	3,8	20.570
Okraj ŠMOHOR	5.940	45,8	7.039	54,2	8.243	70,6	2.996	25,7	432	3,7	1.230
Šmohor-Preseško jezero	2.383	50,8	2.306	49,2	3.066	70,4	1.144	26,3	145	3,3	353
Štefan	639	51,7	597	48,3	895	79,1	189	16,7	47	4,2	153
Okraj CELOVEC-DEŽELA	26.302	56,1	20.614	43,9	33.753	74,5	9.633	21,3	1.933	4,3	2.915
Bilčovs	445	53,4	389	46,6	654	75,4	187	21,5	27	3,1	59
Bistrica v R.	992	66,7	495	33,3	1.258	83,9	190	12,7	52	3,5	98
Borovlje	3.781	64,7	2.061	35,3	4.165	81,6	786	15,4	155	3,0	277
Hodiše	793	58,8	556	41,2	1.015	80,4	191	15,1	57	4,5	60
Kotmara vas	823	61,9	507	38,1	1.070	73,8	332	22,9	47	3,2	83
Sele	296	68,1	139	32,0	456	92,3	21	4,3	17	3,4	23
Šmarjeta v R.	376	58,0	272	42,0	514	79,9	101	15,7	28	4,4	31
Škofiče	823	66,2	421	33,8	1.037	80,7	189	14,7	59	4,6	40
Žihpolje	321	44,7	397	55,3	499	66,7	191	26,7	26	3,6	125
Žrelec	1.827	64,6	1.001	35,4	2.565	80,8	501	15,8	109	3,4	170
Dholica	739	61,6	461	38,4	914	80,7	177	15,6	42	3,7	59
Pokre	631	55,9	497	44,1	956	77,4	224	18,1	55	4,5	94
Otok	518	45,2	627	54,8	523	66,6	228	29,0	34	4,3	40
Grabštanj	764	52,4	694	47,6	1.039	73,2	325	22,9	56	3,9	140
Štalenska gora	746	54,1	632	45,9	1.031	74,0	304	21,8	58	4,2	136
Okraj CELOVEC-MESTO	28.108	53,1	24.829	46,9	37.063	71,1	13.038	25,0	2.060	4,0	3.804
Okraj BELJAK-DEŽELA	24.363	61,0	15.547	39,0	29.313	77,2	7.433	19,6	1.241	3,3	1.964
Bekštanj	2.857	60,3	1.880	39,7	3.550	79,3	790	17,6	139	3,1	297
Rožek	456	56,2	356	43,8	645	77,9	153	18,5	30	3,6	48
Šentjakob	1.759	69,1	786	30,9	2.248	85,9	294	11,2	75	2,9	170
Čajna	853	63,0	502	37,1	1.057	76,9	280	20,4	37	2,7	67
Podklošter	4.640	65,1	2.488	34,9	4.520	81,9	842	15,3	155	2,8	272
Straja vas	522	54,1	443	45,9	665	76,0	174	19,9	36	4,1	78
Vernberk	1.225	61,7	761	38,3	1.739	79,8	372	17,1	69	3,2	117
Vrba	696	50,9	2.626	49,1	3.354	69,6	1.239	25,7	227	4,7	277
Okraj BELJAK-MESTO	20.697	61,1	13.196	38,9	25.469	76,5	6.934	20,8	888	2,7	1.655
Okraj VELIKOVEC	14.339	57,4	10.648	42,6	17.813	75,2	4.879	20,6	1.001	4,2	1.880
Djekše	328	50,8	318	49,2	425	75,1	113	20,0	28	5,0	67
Dobrla vas	1.971	63,0	1.158	37,0	2.347	76,9	542	17,8	162	5,3	271
Galicija	551	58,9	394	41,7	649	72,4	181	20,2	66	7,4	76
Globasnica	448	56,0	352	44,0	690	78,4	154	17,5	36	4,1	51
Grebinj	907	44,5	1.132	55,5	1.342	70,9	465	24,6	85	4,5	214
Pliberk	1.792	57,8	1.302	42,2	2.527	74,9	761	22,6	86	2,6	156
Ruda	462	56,1	362	43,9	598	74,5	172	21,4	33	4,1	72
Suha	326	50,6	318	49,4	486	73,9	138	21,0	34	5,2	40
Škocijan	1.943	54,4	1.629	45,6	1.858	77,2	458	19,0	91	3,8	233
Velikovec	3.294	55,4	2.651	44,6	4.190	70,8	1.464	24,8	262	4,4	489
Železna Kapla	1.459	70,0	626	30,0	1.666	84,6	242	12,3	62	3,2	136
Žitara vas	858	68,2	400	31,8	1.035	80,9	189	14,8	56	4,4	70

Valentin Polanšek

63

Križ s križi

Zdaj tega ne bodo mogli več ...

Tokrat gorita dva velikanska ognja na kraju ob gozdu, kjer je stala Pavletova bajta, kjer se je rodilo marsikatero življenje.

Na bajtinem podstrešju so shranjene še dijakove stvari, lepo poravnani zvezki iz šestega razreda v trgu, pa še od prej, vsa leta nazaj, odkar so uporabljali na šoli zvezke, kajti prvo leto so malčki nosili le tablico in klinček s sabo v šolo. Poleg zvezkov so še knjige, starejše knjige, itanka „Moja začetnica“ in katekizem, darilo od župnika, pa še spominki na birmo in to in ono, kar otrok rad shrani, e visi na svojem rodnem domu in mora v svet.

Zdaj vse zgori!

Vse, tako kot dragi praded Florijan in stari stric Johan in stara teta Angela nekaj dni poprej ...

Ogenj sovraštva, ogenj slovenske smrti ...

Nekaj dni po tem so šele oblastniki v trgu dovolili, da se izvede nekaj pokop pepela s pogorišča.

Policija je stražila krogpokopališa.

Rozinka je presunljivo jokala in klicala mamo in

atija. Še župnik si je brisal oči, ko je odhajal s tako pretresljivega pogreba ...

SENCA KLJUKASTEGA KRIŽA SE ŠOPIRI VSEPOVSOD ... in senca vdira v slovensko srce, ga davi in stiska in trga kot ptica roparica svoj plen ... in vsak srčni kos se prelevi v novo trzenje, novo pričakovanje mučenja in v novo porojeno vero, da bo vsega tega prej ali slej konec.

Skozi pretečo senco kljukastega križa se je bližal dijak po treh dneh bivanja doma zopet šolskemu poslopju v Kranju.

Komaj se je pokazal v dijaškem domu, že mu je sporočil dežurni dijak:

— Poseben nalog od dirceja imam, takoj se javi pri njem, čim se vrneš z dopusta!

Dijak koraka mimo kina pošeavno na cesto, ki vodi vzdolž tovarne za gumijske izdelke. Vsak korak je nova negotovost:

Ali naj grem dalje? Ali naj zavijem desno po ulici mimo fotografa v starevo vilo? Kaj mi hoče dirce? Saj sem se vrnil pravočasno z dopusta! Ali me bo spraševal po tragediji doma v Sosednju?

Počasno stopa dalje. Vendar ne v smer proti ...

Noge so teške.

Pritiska ga nevidna sila k tlom: Ustavi se! Premisli dobro! Ukreni nekaj. Hitro se odloi!

Toda noge nadaljujejo pot ...

Polsanjsko se mu zmede. Poleg sebe čuti teške korake s palicami. Hojkov praded ga spremlja. Drsei koraki ga zavirajo. Ustavi se! Saj za predih.

Praded teško hodijo. Utrujeni so. Veliko so že prehodili na svetu v svojih devetdesetih letih po tem krivičnem svetu. Pradedovo bližino čuti telesno ob sebi. Starševski dih je izmučen. Dih bi rad postal beseda. Svarilo: Ne pozabi nas! Ne pozabi nas! Nas, ki smo žrtvovali mladost in življenjsko mo na sosednjski grudi! Nas, ki so nas pobili nacistični krvniki na domači zemlji, kjer smo se pehali svoj živi dan! Nas, ki so dvakrat sežgali!

Praded postaja v novem žaru vsebina dijakovega osrčja. Zdaj, ko je na domači zemlji končal svojo kmečko golgoto, se je na novo porodil v pravnu-kovi zavesti, da mu je vedno v duhu prisoten, da mu stopa pred notranje oko in se mu dobrohotno nasmeja, češ, ni teško umreti, lepo je umreti, kjer si v življenju trpel, lepo je umreti nasilno smrt za svojce, za slovensko zavest; da mu šepeče na uho s toplim glasom vse lepše rei kot so svetopisemske zgodbe, polne ljubezenskega navdušenja; podzavestno je rasel v lik starega človeka mladi dijak in se scela spreminjal v gledanju na svet in sebe. Iz katastrofe v domačem zatišju je prišel sedaj v novi svet nov mladi človek.

Dijak pridrsa z neodlonimi koraki mimo kranjskega pokopališča, kjer počiva veliki pradedov prijatelj, največji slovenski pesnik France Prešeren. Med šolskim dvoriščem in pokopališnim obzidjem je stisnjena ulica.

Tukaj skozi zbeži! vzpodbode ponovno mladega človeka ...

(Dalje prihodnjič)

FS
KRIKA

FLORIJAN SABLATSCHAN

Politiki so sedaj odkrili krivca za 140.000 nacističnih glasov pri predsedniških volitvah v nedeljo: kriva so množična občila, ki so poleg antifašističnih protidemonstrantov dali kandidaturi nacističnega Burgerja ne potrebno publiciteto. Predvsem je tu mišljena televizija.

Gospodje politiki — in tukaj predvsem tisti od vladne stranke — zamenjajo spet enkrat vzroke s posledicami: če politiki z notranjim ministrom na čelu kandidature nacističnega Burgerja ne bi dopustili, televi-

„Kandidat Burger“

ziji ne bi bilo treba poročati o njej. Televizija vsaj je imela Burgerja pod kontrolo, politiki ne. Televizija tudi po volitvah ni riskirala, da bi spravila Burgerja live pred lečo televizijske kamere. Preveliki sta skušnjava in nevarnost za zlorabo. V notranjem ministru, odkoder so prenašali dogajanje na volilni večer, pa so se i politiki i novinarji složno izogibali Burgerju — kakor gobavcu. Slaba vest politikov brezdvomno, ki se kaže tudi s tem, da valijo krivdo za 140.000 nacističnih glasov za občila. Nihče se ne ponaša več kakor pred volitvami s svetlimi

načeli demokracije, ki da mora prenesti tudi nacistično kandidaturo.

S tem, da televizija ni prenašala Burgerjevega nastopa v volilnem centru, je napravila veliko uslugo tudi zveznemu predsedniku Kirchschlägerju, ki mu ni bilo treba stiskati roke neonacistu. Pa tudi poročanje o demonstracijah proti Burgerju ni moglo biti vzrok za njegovo grozno visoko število glasov. Kajti ravno tam, kjer so demonstracije bile največkrat, namreč na Dunaju, je Burger dobil najmanj glasov.

Sicer sem se tudi sam zgro-

zil, ko je televizija na predvečer volitev prinesla zadnje izjave treh kandidatov. Burgerjeva izjava je bila že redigirana, vendar kljub temu ekstrakt tega, kar nagovarja instinkte preteklo dobe. Kljub temu tej zadnji izjavi ne bi prisojal tolike važnosti, kajti volilno zadržanje je ob tem času že fiksirano, zahteva po ponovni uvedbi smrtne kazni pa tudi ni vlekla, kakor je to razvidno iz drugih indikatorjev, katere našteji v tej rubriki bi vodilo predaleč. Preostane le grenka ugotovitev: najmanj 90 odstotkov Burgerjevih volilcev je bilo nacistov. Politiki bodo sedaj morali storiti vse potrebno, da televiziji in drugim občilom o tej rjavi zalegi ne bo več treba poročati...

*

Še nekaj novic s področja elektronskih občil: televizija stagnira, vsaj kar zadene števila gledalcev. V ZR Nemčiji je nazadovol konzum televizijskih oddaj pri otrokih za četrtno — od štirih na tri ure.

Tudi v Franciji, kjer so pri povpraševanju pred petimi leti gledalci izjavili, da 21% od njih gleda vedno več in dalj, je sedaj kar tretjina izjavila, da gleda vedno manj. Razlogi tako pri odraslih kakor pri otrocih: na eni strani ima človekova zmogljivost zasledovati dogajanje na ekranu tudi svoje naravne meje, na drugi strani pa imajo svoje naravne ustvarjalne meje tudi sodelavci pri programih. Kajti predvsem Francozi so dejali, da je vzrok za njihovo televizijsko abstinenco slab, dolgočasen in suhoparen program.

od nedelje, 25. maja

do sobote, 31. maja

AVSTRIJA
TV
LJUBLJANA
1

NEDELJA, 25. maja: 11.00 Katoliška binkošna služba božja — 12.00 Binkošti v zoološkem vrtu — 13.30 Če ljubezen pade (7) — 14.50 Gabilan, moj najboljši prijatelj — 16.20 Sultan na prodaj — 17.40 Za lahko noč — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — posebej — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Cas v sliki — 19.50 Sport — 20.15 Cirkus, cirkus — 21.45 Poročila — 21.50 Raj leži pred nami.

PONEDELJEK, 26. maja: 14.40 Svilnata nogavica — 16.35 Rotunda — 17.20 Taipi — 18.05 Za lahko noč — 18.10 Hrepenenje po jeziku — 18.30 Benetke — italijanski karneval — 19.30 Cas v sliki — 19.50 Sport — 20.15 Komedijski zmot — 22.30 Poročila.

TOREK, 27. maja: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Punta Cana — 10.00 Gabilan, moj najboljši prijatelj — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Oddaja z mišjo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Hitreje, višje, močnejše (3) — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Cas v sliki — 20.15 V centru — 21.00 Hlev — 21.55 Videoteka.

SREDA, 28. maja: 9.00 Oddaja z mišjo — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV: Neznano sosstvo — 10.30 Svilene nogavice — 17.00 Trio Bimbo — 17.30 Moj stric z Marsa — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Flambardovi — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Cas v sliki — 20.15 Sport — 20.20 Nogomet: Evropacup, finale moštvo.

ČETRTEK, 29. maja: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Francoščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Deklica v juhi — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Pustolovščina pod vetrom — 17.55 Za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Cas v sliki — 20.15 Železni Gustav (4) — 21.15 Argumenti — 22.15 Večerni šport.

PETEK, 30. maja: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV — 10.15 Klic iz veselstva — 10.30 TV kuhinja — 10.55 Klub seniorjev — 11.35 Mož, ki je razstrelil vse banke — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Vprašaj — 17.30 Heidi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Cas v sliki — 20.15 Derrick — 21.20 Tuje perje — 22.10 Sport — 22.20 Večerni studio.

SOBOTA, 31. maja: 15.20 To je moje življenje — 17.00 Jolly-box — 17.30 Bil je nekoč... človek — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Dva x sedem —

18.25 Heinz Conrads ob sobotah — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Cas v sliki — 19.50 Sport — 20.15 Offenbachove pripovedke — 21.50 Sport — 22.15 Tina Turner — 23.15 Poročila.

2

NEDELJA, 25. maja: 16.00 Godba na pihala iz Avstrije — 16.30 Prizorišča svetovne literature — 17.45 Kraj za živali — 18.30 Okay — 19.30 Cas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Vera, ljubezen, upanje — 21.50 Sport — 22.05 Columbo.

PONEDELJEK, 26. maja: 16.15 Sportni popoldan — 17.35 Poj z nami — 18.05 Yellow Submarine — 19.30 Cas v sliki — 19.50 Kako je iz volka postala ovca — 20.15 Sport — 22.05 Shirley Mc'Laine.

TOREK, 27. maja: 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Cas antarktike — 19.15 Nova — 19.30 Cas v sliki — 20.15 Kako bi vi to ocenili? — 21.03 Simpl-revija — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

SREDA, 28. maja: 18.00 Francoščina — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Cas v sliki — 20.15 Kultura ob sredah — 21.00 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Peklenski lov brezvestnosti.

ČETRTEK, 29. maja: 18.00 Ruščina — 18.30 Poti k umetnosti: Gustav Courbet — 19.15 Galerija — 19.30 Cas v sliki — 20.15 2. mednarodno tekmovalstvo dirigentov — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

PETEK, 30. maja: 17.30 Šolska TV: Tako obratujejo naše hranilnice — 18.00 Če ljubezen pade (8) — 18.30

Orientacije — 19.00 Vi želite — mi zagramo — 19.30 Cas v sliki — 20.15 Elezer in Abdullah — 21.00 Bela hiša, vhod od zadaj (9) — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Luč na onkraj sveta.

SOBOTA, 31. maja: 17.00 Waltonsovi — 17.45 Kako rastline plezajo — 18.00 Dva x sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Cas v sliki — 19.50 Slučaj za ljudskega odvetnika — 20.15 Zdaj ali nikoli — 21.45 Vprašanja kristjana — 21.50 Odločitev v Sieri.

Darovi v tiskovni sklad:

Rudolf Maierhofer, Podjerkberk	50.—
Martin Rekar, Klopce	50.—
Cilka Kernjak, Trebinje	50.—
Terezija Gröblacher, Trebinje	50.—
Inge in Herbert Seher, Sentilj	50.—
Lovro Petričič, Sentilj	20.—
Franc Wrolich, Podgorje	50.—
Johan Inzko, Podgorje	50.—
Mirko Janežič, Rute	50.—
Angela Obilčnik, Rute	20.—
N. N., Šmihel	50.—
Pavel Kert, Šmihel	50.—
Franc Pörtsch, Bistrica	50.—
N. N., Bistrica	20.—

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt — Telefon uredništva, oglašnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 200.— din, za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Florian Sablatschan. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Vsi Viktringer Ring 26.

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 25. maja:
07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 26. maja:
07.05—07.35 „Vem za pot...“ (Spleč naboznih ritmičnih pesmi) — Obisk v cerkvi Sv. Heme v Slovenjah.

TOREK, 27. maja:
09.30—10.00 Land an der Drau — dežela ob Dravi — 14.10—15.00 Koroški obzornik — Otroci, poslušajte! — Pesnice za deco.

SREDA, 28. maja: 14.10—15.00 Koroški obzornik — „Kdor svojo

mater časti...“ — Slovenski pisatelji o materi in ženi.

ČETRTEK, 29. maja:
14.10—15.00 Koroški obzornik — Družinski magazin.

PETEK, 30. maja:
14.10—15.00 Koroški obzornik — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

SOBOTA, 31. maja:
09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Neizpolnjen čl. 7 ...

(Nadaljevanje z 2. strani)

bi te proslave ostale to, kar so bile, potem mi koroški Slovenci tam nimamo ničesar iskati. Najbolj pametno pa bi bilo, da bi našli k praznovanju 10. oktobra demokratično alternativo, ki bi jo videl predvsem v praznovanju osvoboditve Avstrije izpod nacifasizma.

V zadnjih mesecih in tednih so se bistveno izboljšali bilateralni odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo. Nočemo torpedirati teh dobrososedskih odnosov in smo mnenja, da se bo morda tudi vprašanje koroških Slovencev lažje rešilo, če so medsebojni odnosi dobri, vendar moramo opozoriti, da se situacija manjšine do danes še ni izboljšala. Dobri bilateralni odnosi pa bodo za manjšino pozitivni le takrat, če bo odigrala slovenska narodna skupnost v teh odnosih pozitivno in aktivno vlogo, če bo imela svoje mesto, ker le takrat bo lahko manjšina tisti most, o katerem je govora v komuniqueju ob zadnjem obisku zveznega kanclerja Kreiskega v Jugoslaviji. V istem komuniqueju je izrazila Avstrija pripravljenost izpolniti vsa določila člena 7 avstrijske državne pogodbe in s tem jasno priznala, da koroški Slovenci teh pravic še niso deležni.

Zavedamo se, da je mednarodna situacija danes zelo eksplozivna in je na videz naš problem pri tem zelo majhen, vendar samo na videz. Živimo danes v središču Evrope in bi nemir v tem delu povzročil mnogo nevarnosti. Zavedati se namreč moramo, da so veliki svetovni konflikti nastali mnogokrat ob razmeroma majhnih problemih. Tega se bi morale zavedati tudi avstrijske oblasti ter vedeti, da je zadovoljna manjšina tudi garant miru in dobrososedskih odnosov. Prav zato smo se obrnili ob praznovanju 25-letnice avstrijske državne pogodbe na vse štiri velesile, podpisnike državne pogodbe, in jih opozorili na nereseno vprašanje člena 7 avstrijske državne pogodbe.

Kot zastopstvo koroških Slovencev smo obvezani, da vedno spet opozarjamo mednarodno javnost na to še vedno nevzdržno stanje, v katerem se nahajamo. To politiko moramo tudi v bodoče nada-

ljevati tako dolgo, da bo prišlo do znosne rešitve našega vprašanja. To naj ve tudi deželni glavar Wagner, da ni naša informacija 4 velesil, temveč politika neizpolnjevanja državne pogodbe neodgovorna, nerazumljiva, naivna in nevarna. Kdo torpedira delne mednarodne odnose v tem delu Evrope? Morda tisti, ki opozarjajo na nereseno vprašanje? Ne, dragi rojaki, ampak tisti, ki farbajo avstrijsko in mednarodno javnost z neresničnimi trditvami, da so izpolnili obveze iz določil avstrijske državne pogodbe. Če pa ti gospodje ne vedo, da s tako politiko škodujejo deželi in državi, potem niso na pravem mestu, potem jim nujno svetujemo, da prepustijo taka odgovorna mesta drugim, ljudem namreč, ki so zmožni razumeti razvoj svetovne politike, katerih horizont se ne konča ob gorskih stenah Koroške.

Dragi rojaki! Za obstoj in razvoj naše narodne skupnosti je važen dialog z vlado in oblastmi, je potrebno sodelovanje z nemškogovorečimi avstrijskimi demokrati, so nujni najboljši odnosi z državo matičnega naroda, sta pozitivni informacija in mobilizacija mednarodne javnosti, vendar najuspešnejše je lastno trdo delo, je borba naroda samega, je zaupanje v lastno moč. Kar si ustvarimo sami, nam nihče ne more vzeti, to je naše. Zato strnimo vse sile v enotno fronto in nadaljujmo z optimizmom začeto delo v zavesti, da smo tudi sami v stanu mnogo ustvariti za obstoj in razvoj našega naroda. Kar smo v preteklih letih ustvarili na kulturnem in gospodarskem področju, na področju otroškega varstva ni malo in to delo dviga v nas samozavest in zaupanje v boljšo bodočnost. Naša mladina in iz nje slovenski koroški narod izriva občutek manjvrednosti in v njej raste ponos na prednike, na jezik in narod. Psihološka situacija na Koroškem se je v zadnjih letih izboljšala, izboljšala edinole na podlagi našega dela, na podlagi nastale zavesti, da nismo hlapci na tej naši koroški zemlji, ampak da je ta zemlja naša prav tako kakor sosedova.

Dr. Matevž Grilc konča svoj govor s primerjavo o pomladni naravi: da bo razcvetela tudi za Slovence pomlad v enakopravnosti.

Akademija: kolikor jezikov znaš . . .

- 530 dijakov se je vpisalo v začetku šolskega leta na Slovensko gimnazijo, uči jih 36 profesorjev v 20 razredih, od teh je 17 maturiralo
- na gimnaziji po letu 1973, je povedal na nedeljski akademiji Slovenske gimnazije ravnatelj dr. Reginald Vospersnik.

„Rastoče zaupanje v našo šolo pa ne pomeni, da ne razmišljamo tudi o širši sodobni pedagoški ponudbi. Vedno pogosteje se oglašajo v zvezi z gospodarskim razvojem naše dežele, zlasti še naših dvo-

šolska akademija, ki jo prirejamo sredi maja, pa letos prav gotovo ne more mimo 25-letnega jubileja podpisa avstrijske državne pogodbe. Slovenska gimnazija je najvidnejša priča in najtehtnejši

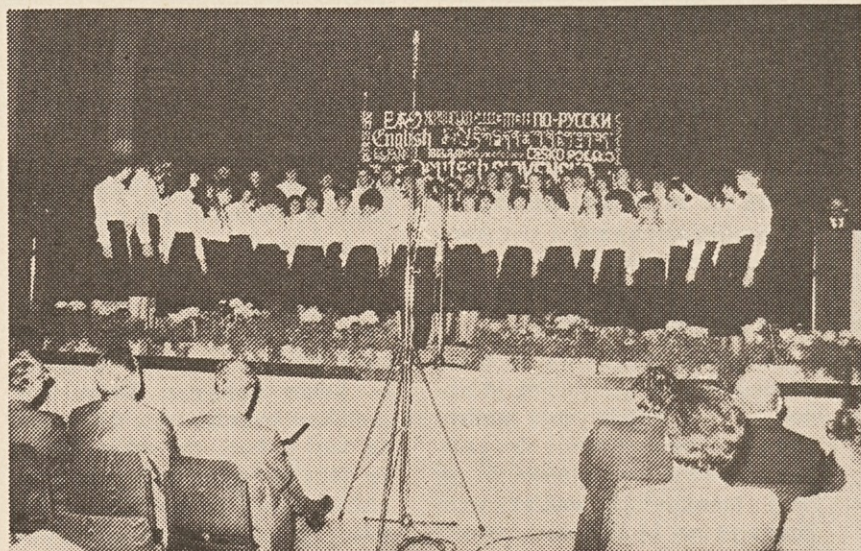

jezičnih predelov, potreba po ustreznem ekonomski izobrazbi naših absolventov. Prvi korak je bil storjen v letošnjem šolskem letu, ko smo uvedli štiri tečaje stroje-pisja. Ker pa so potrebne še dodatne spremembe, je odbor šolske skupnosti predložil pristojnim oblastem poseben načrt za gospodarsko usmerjeno višjo stopnjo naše gimnazije; načrt bomo po vsej verjetnosti lahko uresničili že v kratkem kot poseben šolski poizkus. V ta tip gimnazije bodo lahko vstopili zainteresirani četrtošolci iz naše nižje stopnje in iz 4. razreda glavnih šol.

spomenik člena 7. Priborjena dokončna svoboda avstrijske države je prinesla tudi nam koroškim Slovencem, ki smo sestavni del te države, pot do višje izobrazbe. Zvezni predsednik dr. Kirchschläger se je kot najvišji reprezentant države pred tremi leti na tem mestu priznal k pravilnosti in nujnosti te Slovenske gimnazije. Opogumil nas je, da nadaljujemo pot resnega pedagoškega dela — skromen sad tega dela je današnji praznik — in pot zavestne rasti v deželno in državno skupnost ob polni ohranitvi naše narodne identitete. Za nas velja v pospešeni meri to, kar so

poudarjali slavnostni govorniki v preteklih dneh. Če postaja pogled v preteklo dni boleč, se ta pogled ne sme ustaviti pri bolečini, ampak se mora vedno preusmeriti v bodočnost. In mladina je bodočnost,“ je poudaril v svojem pozdravnem govoru dr. Vospersnik.

Za temo letošnje akademije so si prireditelji izbrali rek „Kolikor jezikov znaš, toliko veljaš“ in predstavili v pestri reviji glasbenih vložkov, recitacij in krajših prizorih predstavili jezike, ki se jih učijo na gimnaziji. Spored je otvoril mladinski zbor in v pozdrav zapel pod vodstvom Jožka Kovačiča slovensko, srbsko, nemško in italijansko pesem. V pantomimi in jezikih, ki se jih učijo dijaki 5. razreda, so gledalcem pokazali žalostno usodo Cipeka in Capeka, tretješolke pa so v plesih popeljale gledalce med Italijane, Ruse in Angleže, Francoze, Nemce in v Slovenijo. Dijaki 7. b razreda so v pesmi in recitalu pokazali, kako

stavili s pesmimi iz Roža in Podjune. Andrej Feinig, dijak 7. a razreda, je virtuosno zaigral na klavirju, z dvema ruskimi pesmimi je nastopila dijakinja 6. b razreda Danica Čertou. Kako se učijo rusčine, so pokazali v kratkem skeču

dijaki 6. a razreda. Z nastopom mešanega mladinskega zbora, ki so se mu pridružili še združeni zbori, se je zaključil letošnji spored šolske akademije, ki je bila pestra revija dela Slovenske gimnazije. Skrbno izbran spored se je odvijal lahkotno, zbori so dokazali, ki sta jih vodila profesorja Kovačič in Feinig, da je glasbena izobrazba na šoli dosegla visoko raven, zanjo pa ne zaostaja jezikovna izobrazba. To so dijaki pokazali s svojimi nastopi. Sproščen je bil tudi spored, ki je bil ogledalo žive in rastoče gimnazije.

Akademiji so prisostvovali med drugim tudi celovski župan Guggerberger, predsednik deželnega šolskega sveta Kircher in njegov namestnik Lindner, rektorja celovške in ljubljanske univerze Hödl in Hodža, zastopnik Pro culture Slovenike Ručigaj, zastopniki 3. zvezne gimnazije z Dunaja ter predsednika NSKS in ZSO dr. Grilc in dr. Zwitter.

so se naučili angleščine, maturant Franc Laussegger je v grščini recital odlomek iz Homerjeve Iliade. Prvi del sporeda je zaključil mešani mladinski zbor z Gallusovo Archipoeta, kanonom „Alles ist eitel“ in pesmijo črnskih borcev za človekove pravice „We Shall Overcome“.

Veseli zvoki ansambla Mladi mi so poslušalce zapeljali v drugi del sporeda. Gledalce pa je navdušil s svojim nastopom maturant Martin Lobnik, ki je zajodljal v „podjunske narečju“, kot je povedal profesor Janko Zerzer, ki je nastope povezoval. Ziljski rej je zapel mladinski zbor 3. b razreda, dijaki paralelnega razreda pa so se po-

ŠPORT

SAK : Sinča vas 3:0 (1:0)

„En - dva - SAK - le naprej - gole dej“. Ta klic navijačev, ki ga že dalj časa nismo čuli tako mogočno na Koschatovem igrišču, je spet odmeval. V nedeljo, po akademiji, je nad 500 gledalcev prišlo na prvenstveno tekmo SAK — Sinča vas. Igro v jesenskem kolu je SAK v gosteh zabil, v nedeljo pa je vsaka točka, ki sta jih moštvi upali pridobiti, bila važna za nadaljnji obstoj v „Spodnji ligi“. SAK-ovi igralci so se zavedali važnosti igre in so z vso vmeno, borbenostjo ter brihtno igri-vostjo pridobili dve točki — zmago.

Kar v 3. minuti je Fera po krasni podaji Hobla dal gol, ki ga le malokdaj vidimo. Gostje

iz Sinče vasi pa so napeli vse moči in tako v prvem kot drugem polčasu nevarno, vešče in z elanom hoteli priti do vidnega uspeha, do golov. Da jim to ni uspelo, je zasluga celotnega domačega moštva, posebno vratar Dodić je v tej igri bil močna opora.

Še v teku prvega polčasa sta Velik in Zablatnik zadela le na les. V drugi polovici je SAK polagoma prevzel vodstvo na igrišču in v 60. minuti je Velik po krasni akciji napada dal drugi gol, Martin Hobel pa pet minut pozneje za nameček še tretjega. Po tem zadnjem голу je trener Rogić vzel Velika in Polanška iz igre in poslal na igrišče M. Sommereggerja ter Si-

gija Hobla. Oba sta zaigrala zadovoljivo.

Celotnemu moštvu, vsem igralcem pohvalo za to hitro, borbeno in kvalitetno igro. Posebna pohvala pa naj bo izrečena navijačem, ki so s svojo zavzetostjo in zvestobo mnogo doprinesli h konsolidaciji in pomiritvi v moštvu samem. Prejšnji dve tekmi že se je v igranju moštva pokazalo vidno napredovanje k samozavesti in zaupanju v lastne zmožnosti. Navijači pa so s svojim obiskom tekme ravno v kritičnih trenutkih in igrah izpovedali, da jim usoda SAK-a ni deveta briga in da so prepričani o uspešnosti svojega moštva.

Moštvo: Dodić, Jakopič, Polanšek (57. Sommeregger), Lampichler, Woschitz, Fera, Velik (75. Hobel), Golec, Martin Hobel, Zablatnik, Pandel.

OBČNI ZBOR SLOVENSKE ŠPORTNE ZVEZE

Preteklo soboto je imela v Celovcu občni zbor Slovenske športne zveze. Za predsednika je bil spet izvoljen Danilo Prušnik, podpredsednik je dr. Janko Wiegele, tajnica Maja Kuper, blagajnik Mirko Kunčič. Naš list do občnega zbora ni imel dostopa.

DSG Sele - HSV Celovec 5:0

Teden dni po nepotrebnem porazu v Galiciji so Selani hoteli domačemu občinstvu dokazati, da niso pozabili brcati žoge, kar jim je tudi uspelo. Pred nad sto gledalci je selski enaj-

sterici proti vojakom v prvem polčasu uspel le en gol, ki ga je dal Flori Jug. Po začetku druge polovice, ko je prišel v igro Peter Olip, pa so Selani povišali rezultat na neizbežno višino, na pet golov prednosti. Gole so dali: Peter Olip dva, Grozde Toševski je uspešno strelil enajstmetrovko, in tudi Nante Olip je zatresel mrežo. Vojaki so igrali precej nervozno in sodnik jim je moral dosoditi par rumenih kartonov. Na lestvici zavzemajo Selani trenutno četrto mesto. So pa tisto moštvo, ki je v tem razredu zadelo doslej največ golov.

Moštvo: Koščak, St. Olip, N. Dovjak, O. Travnik, Fr. Kelih, D. Mohorčič, N. Olip, O. Ogris, G. Toševski, Fl. Jug (45. P. Olip), Zdr. Oraže (73. Falle).